

### III. Genul dramatic

#### 1. Rolul notațiilor autorului

**Tipul itemului:** item semiobiectiv - cu răspuns scurt

**Disciplina:** Limba și literatura română (Examenul național de bacalaureat)

#### ITEMUL

##### 1. Sarcină de lucru

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

ACTUL I - delimitarea unit. Dram.

*Cămara de lucru a Meșterului Manole. Multe, foarte multe lumânări aprinse pe masă, pe blidar, în fereastră. Pe masă e un chip mic de lemn al viitoarei biserici. Starețul Bogumil, șezând în fața mesei, privește drept înainte, din când în când clipește repede din ochi. Găman, figură ca de poveste, barbă lungă împletită, haină de lână ca un cojoc, doarme într-un colț mișcându-se neliniștit în somn, când și când scoate sunete ca un horcăit și ca un suspin în același timp. Meșterul Manole, la masă, aplecat peste pergamente și planuri, măsură chinuit și frământat. Noapte târziu.*

#### SCENA I

MANOLE, BOGUMIL, GĂMAN

*MANOLE (ducându-și mâna deznădăjduit prin păr): Ajută-mă, cuvioase — altfel! Altfel! — Nu cu sfaturi mai presus de fire! O, câte piedici și împotriviri!*

*BOGUMIL (fără a se mișca, cu voce monotonă, ca a unuia care-și are un drum, de la care nu se mai abate): Nu mai măsură!*

*MANOLE: Nici magie albă nu fac, nici magie neagră. Împotriva cugetului, ochiul se mai bizuie încă —*

*BOGUMIL: Pe măsurări? De șapte ani tot măsură cu cel unghi de aramă, și nici o izbândă.*

##### 2. Schema de notare

**Conținut** – 6 puncte

- prezentarea rolului notațiilor autorului în fragmentul dat: prezentarea decvătă și nuanțată, prin evidențierea rolului notațiilor autorului (precizări de coordonate temporale sau spațiale, precizarea unor detalii scenografice, caracterizare a personajului etc.)—6 puncte
- prezentare ezitantă a rolului notațiilor autorului —3puncte
- simpla precizare a rolului notațiilor autorului—1 punct

## **Redactare – 4 puncte**

- utilizarea limbii literare –1 punct;
- logica înlănțuirii ideilor –1 punct;
- ortografia –1 punct (0 –1 greșeli –1 punct; 2 sau mai multe greșeli –0 puncte);
- punctuația –1 punct (0 –1 greșeli –1 punct; 2 sau mai multe greșeli –0 puncte)

**În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

### **3. Răspunsul ideal**

#### **I. Introducere:**

##### **a. Definiția notațiilor autorului**

Didascaliile se referă la indicațiile scenice și de regie, sunt notații ale autorului specifice textului dramatic, menite să îndrume jocul actorilor și să sprijine viziunea regizorală. Pentru cititor ele sunt importante, pentru că îl ajută să-și imagineze acțiunea. Didascaliile vin în completarea replicilor personajelor, aducând informații despre cronotop (spațiul și timpul întâmplărilor) și despre personaje (statutul, înfățișarea, acțiunile, gesturile, mimica, vocea etc.).

##### **b. Ipoteza de lucru:**

În fragmentul dat, sunt prezente numeroase indicații scenice, care acompaniază și completează replicile personajelor, aducând informații și sugestii importante pentru înțelegerea textului: precizarea cronotopului, precizarea unor detalii scenografice, caracterizarea personajului, delimitarea unităților dramatice.

#### **II. Cuprins:**

Prima notație fixează cronotopul acțiunii și introduce protagonistul „*Cămara de lucru a Meșterului Manole*”. Descrierea decorului și a detaliilor scenografice ilustrează o atmosferă de închinare, camera fiind luminată de „*foarte multe lumânări aprinse pe masă, pe blidar, în fereastră*.” Un element cu o importanță scenografică, dar și simbolică este „*un chip mic de lemn al viitoareii biserici*” care se află pe masă și care trimite la misiunea și visul Meșterului Manole de a construi o mănăstire.

Un alt rol al notației autorului este caracterizarea personajului Găman. Portretul fizic ilustrează o ființă mitică „*figură ca de poveste*”, cu „*barbă lungă împletită, haină de lână ca un cojoc*”, precizare vestimentară ce sprijină viziunea regizorală și oferă cititorului un indiciu despre atmosfera tradițională, mioritică, specific românească. De asemenea, notațiile „*doarme într-un colț mișcându-se neliniștit în somn, când și când scoate sunete ca un horcăit și ca un suspin în același timp*” au rolul de a preciza și elemente paraverbale și nonverbale ce țin de jocul actorilor pe scenă.

### III. Concluzie:

În concluzie, în acest fragment, prin folosirea didascaliei, Lucian Blaga transmite regizorului indicații privind decorul, distribuția scenică, dar sugerează și cititorului trăsăturile personajului și atmosferă mitică a acțiunii.

#### **b. Rolul indicațiilor scenice**

Indicațiile scenice oferă îndrumări esențiale pentru transpunerea textului în spectacol, sprijinind jocul actorilor. Acestea constituie o caracteristică esențială a genului dramatic. În textul fragmentul prezentat selectat din opera Z, acestea au rolul/notează succint detalii privind decorul (ex.de citate), elemente nonverbale, precum: limbajul trupului, gesticulația, mimica, mersul-exemple pentru fiecare.

Totodată, acestea surprind și elementele paraverbale, care fac referire și la manifestările involuntare ale unor emoții, ale unor stări de spirit: tremurul vocii, râsul, bâlbâiala, oftatul, geamătul, mormăiala ezitantă, suspinele, tusea, plânsul în timpul vorbirii, văicărelile, ridicarea vocii-dai exemple de citate pentru fiecare.

Textul dramatic fragmentar selectat din opera X este semnificativ pentru prezentarea acestor indicații scenice, care conferă informații prețioase nu doar în jocul scenic, ci și în lectura propriu-zisă, ajutând cititorul să-și reprezinte mintal evenimentele și personajele.